

кыргыз тили

Жат жазуу

Класстар	1 чейрек	2 чейрек	3 чейрек	4 чейрек	Жалпы
5-кл	2	2	2	2	8
6-кл	2	2	2	2	8
7-кл	2	2	2	2	8
8-кл	2	2	2	2	8
9-кл	1	1	1	1	4
10-кл	1	1	1	1	4
11-кл	1	1	1	1	4

Баяндама

Класстар	1 чейрек	2 чейрек	3 чейрек	4 чейрек	Жалпы
5-кл	2	2	2	2	8
6-кл	1	1	1	1	4
7-кл	1	1	1	1	4
8-кл	1	1	1	1	4
9-кл	1	1	1	1	4
10-кл	1	1	1	1	4
11-кл	1	1	1	1	4

Тест

Класстар	1 чейрек	2 чейрек	3 чейрек	4 чейрек	Жалпы
5-кл	2	2	2	2	8
6-кл	2	2	2	2	8
7-кл	2	2	2	2	8
8-кл	2	2	2	2	8
9-кл	2	2	2	2	8
10-кл	2	2	2	2	8
11-кл	2	2	2	2	8

Кыргыз адабияты

Дил баян

Класстар	1 чейрек	2 чейрек	3 чейрек	4 чейрек	Жалпы
5-кл	1	1	1	1	4
6-кл	1	1	1	1	4
7-кл	1	1	1	1	4
8-кл	1	1	1	1	4
9-кл	1	1	1	1	4
10-кл	1	1	1	1	4
11-кл	1	1	1	1	4

Баяндама

Класстар	1 чейрек	2 чейрек	3 чейрек	4 чейрек	Жалпы
5-кл	1	1	1	1	4
6-кл	1	1	1	1	4
7-кл	1	1	1	1	4
8-кл	1	1	1	1	4
9-кл	1	1	1	1	4
10-кл	1	1	1	1	4
11-кл	1	1	1	1	4

Дилбаянды баалоонун нормалары

Кыргыз тилинен алынган дилбаянда, баяндамадагыдай эле эки баа коюлат. Биринчи баа мазмунуна, тилдик материалдын пайдаланышына, кебинин ар түрдүүлүгүнө, стилдик каражаттарды тандоосуна. Экинчи баа орфографиялык, пунктуациялык эрежелерге жана грамматикалык сабаттуулугуна карап, бул дагы кыргыз тилине коюлуп, негизинен, жат жазуунун нормалары эсепке алынат. Дилбаяндын жана баяндаманын жардамы менен төмөнкү ыкмалар текшерилет:

- 1) теманы ача билүүсү;
- 2) тексттин милдетине, темасына, стилге ылайык тилдик каражаттарды колдоно билүү;
- 3) туура жазуунун эрежелерин жана тилдик нормаларды сактоо.

Дил баянды баалоонун нормалары

Баа	Мазмуну жана кеп	Сабаттуулугу
«5»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иштин мазмуну темага толук ылайык келет 2. Фактылык каталар жок 3. Мазмун ырааттуу баяндалган 4. Иш сөздүгүнүн байлыгы; ар түрдүү синтаксистик конструкцияларды колдонгондугу, сөздөрдү так колдонгондугу менен айырмаланат 5. Текст көркөмдүү жана стилдик жактан бирдиктүү 6. Жалпысынан иштин мазмунунда 1 так эместик жана 1-2кептик так эместиктер бар 	<p>1 орфографиялык же 1 пунктуациялык же 1 грамматикалык ката кетсе</p>
«4»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иштин мазмуну негизинен темага жооп берет (темадан четтөөлөр анча мааниге ээ эмес) 2. Мазмуну негизинен жеткиликтүү бирок бир фактылык так эместик бар 3. Ой жүгүртүүсүн ырааттуу баяндоодо анча маанилүү эмес кемчилик бар 4. Кептин лексикалык жана грамматикалык курулушу жетишээрлик ар кыл 5. Иштин стили бирдиктүүлүгү жана жетишээрлик көркөмдүүлүгү менен айырмаланса 6. Жалпысынан иштин мазмунунда 2 так эместик жана 3-4 кептик так эместиктер бар 	<p>2 орфографиялык жана 2 пунктуациялык же 1 орфографиялык жана 3 пунктуациялык же 4 пунктуациялык ошондой эле 2 грамматикалык ката кетсе</p>
«3»	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иште өтө олуттуу темадан четтөө бар 2. Иш жеткиликтүү бирок айрым фактылык так эместиктер бар 3. Баяндоонун ырааттуулугунун бузулуусуна жол берилген 4. Сөздүгү жарды жана пайдаланган синтаксистик конструкциялары бир 	<p>4 орфографиялык жана 4 пунктуациялык же 3 орфографиялык, 5 пунктуациялык ката же 7 пунктуациялык ошондой эле, 4 грамматикалык ката болсо</p>

	<p>түрдүү, сөздөрдү тура эмес колдонгон учурлар кездешет</p> <p>5. Кебинин көркөмдүүлүгү жеткиликсиз, иштин стили бирдиктүүлүгү жагынан айырмалана албаса</p> <p>6. Жалпысынан иштин мазмунунда 4 так эместик, 5 кептик так эместик бар</p>	
«2»	<p>1. Иш темага ылайык келбейт</p> <p>2. Көптөгөн фактылык так эместиктерге жол берилген</p> <p>3. Иштин бардык бөлүктөрүндө ойду ырааттуу берүү бузулган, алардын арасындагы байланыш жокко эссе.</p> <p>4. Сөздүгү өтө жарды, иш өтө начар байланышкан кыска бир типтүү сүйлөмдөр менен жазылып, сөздү тура эмес колдонуу жыш кездешет</p> <p>5. Тексттин стилдик бирдиктүүлүгү бузулган.</p> <p>6. Мазмунунда так эместиктер жана кептик так эместиктер «3» деген баадагыдан да көп.</p>	«3» деген баадагыдан дагы көп орфографиялык, пунктуациялык жана грамматикалык каталар кездешет

Баалоонун бул нормалары 4-5беттен турган орто көлөмдөгү дилбаян үчүн. Дилбаянды баалоодо өз алдынчалуулук, ой жүгүртүүсүнүн оригиналдуулугу, анын композициялык жана кептик жасалгасынын деңгээли эске алынат. Оригиналдуу ой жүгүртүүсүнүн болуусу, аны мыкты ишке ашыруусунда бааны 1 баллга көтөрүүгө мүмкүндүк берет. Мыкты баа 3төн ашык ондоо болгондо коюлбайт. Текстте 5тен ашык ондоо (туура эмес жазылганды туурага ондоодо) баа 1 баллга төмөндөтүлөт.

Каталардын типтери

Дилбаянды (же башка жазуу ишин) катасыз жазуу үчүн кандай каталар жана алардын шарттуу белгилери бар экендигин билиш керек. 1. Мазмундагы каталар:

- () - ашыкча бөлүк (ашыкча сөз же сүйлөм);
- V - калтырып кетүү (ойду, сөздү, сүйлөмдү);
- Z - абзац бөлүнгөн эмес;
- Z (чийилип салынган) – абзац туура эмес бөлүнгөн;
- Ф - фактылык ката же так эместик;
- Л - логикалык ката;
- К - кептик ката

Фактылык катага материалды баяндоодо маалыматтык (маанилик) так эместиктер: мисалы, фактыларды бурмалоо, пайдаланган адабияттардан, турмуштук чындыктан алыстоо, жобо жана трактовокаларынын реалдуу чындык менен айкалышпагандыгы кирет.

Логикалык каталарга:

1. Бир-бирине тең эмес түшүнүктөрдүн бирге келүүсү;
2. Өзүнүн ой жүгүртүүсүн ынандуу далилдей албоосу;
3. Бүтүндүк менен жарты түшүнүктөрүнүн чектеринин бузулуусу;
4. Ар кыл түшүнүктөрдү бириктире албагандык;
5. Ойду ачып берүү логикасынын бузулуусу;
6. Сүйлөмдөрдүн арасындагы байланыштын жоктугу;
7. Себеп-натыйжа карым-катнашынын бузулуусу;
8. Логикалык жактан айкалышпаган түшүнүктөрдүн бир катарга коюлуусу.

Тестти баалоо

Тесттик тапшырманы аткарууну баалоодо төмөнкүдөй өлчөгүч (шкала) колдонулат

Баллдар	Тапшырманы аткаруу деңгээли
1	“2” баллдан да аз
2	Сунушталган тапшырманын 20% аткарылган
3	Сунушталган тапшырманын 30% аткарылган
4	Сунушталган тапшырманын 40% аткарылган
5	Сунушталган тапшырманын 50% аткарылган
6	Сунушталган тапшырманын 60% аткарылган
7	Сунушталган тапшырманын 70% аткарылган
8	Сунушталган тапшырманын 80% аткарылган
9	Сунушталган тапшырманын 90% аткарылган
10	Сунушталган тапшырманын баары аткарылган